

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
később utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

A megoldott válság.

A sok port felvert könyvkivonati illetékesség kérdését egészen kereskedői szellemben: ötven százalékos egyezséggel oldották meg. Az új szöveg a vitás 31. paragrafus első bekezdését meghagyja változatlanul, de azután így folytatja:

»A bejegyzett kereskedő üzlete körében történt eladásából származó követelését a megrendeléstől számított két éven belül telepe helyének bírósága előtt is perelheti, ha a követelés alapjául szolgáló megrendelés és az áruk tényleges átvételét okirattal igazolja.

Iparos üzlete körében történt eladásból származó követelését telepe helyének bírósága előtt ugyanezen feltételek mellett perelheti, ha az alperes ugyanazon törvényszék területén lakik.

Részletügyből származó követelésre nézve a 2. és 3. bekezdés nem alkalmazható.

A meghatalmazással kötött ügyleteknél a meghatalmazás okirattal igazolandó.

A 45. paragrafust pedig így módosítják:

»Részletügyletből eredő követelésre nézve az illetékesség okirattal sem köthető ki, ha az áru teljes vételára az öt-száz koronát meg nem haladja.

Azonfelül birsággal sújtják azt, aki az itt megszabott kereteken túl valakit nem illetékes bíróság előtt perel.

Ezek a módosítások a kompromisszum eredményei s mint ilyenek, engedélyt jelentenek Plósz Sándor eredeti szövegéhez képest; ellenben ha Székely módosított javaslatát, vagy akár a mai állapotot is tekintjük, óriási haladás észlelhető.

Eltekintve az apróbb üdvös megszorításoktól, maga az az egy kikötés, hogy részletügyleteknél eltérés a rendes illetékességtől 500 koronán aluli ügyekben lehetetlen s 500 koronán felül is csak külön kikötés alapján lehetséges: már a visszaélések özönét fogja meggátolni.

Az agrárius képviselők nagy hálaára kötelezték az országot, mikor ennyit kivívtak, de ebben a megoldásban megnyugodhat a tisztességes kereskedelem is, mely minden jogos érdekének védelmét megtalálja benne.

Ezzel az ügy jogi oldala el volna intézve. A képviselőház vita nélkül meg-

szavazta az egyezményes szöveget, mely tehát valószínűleg ilyen alakban kerül a törvényházba. A kérdés politikai része azonban — s ez a pikánsabbik — nem fog ilyen simán feledésbe merülni.

Kitűnt, hogy a nagy munkapárt, de az ellenzék is két táborból áll: egy konzervatív-nemzeti és egy szabadkőmives-liberális csoportból. A jelenlegi pártkötelek még egy pártba szoritják őket a kormánypárton is, az ellenzéken is. De ime, elég volt egy törvényjavaslat egyetlen paragrafusa és a pártkeretek szétpattantak, a kormánypárti konzervatív szavazatok a pártönkivüli függetlenségi Károlyi Mihállyal tartottak, a Justh-párt emberei pedig Sándor Pálra esküdtek.

Vajon nem valamely jövő alakulás körvonalai kezdenek itt félénken kibontakozni?

Az új kultusz-államtitkár. Budapestről jelentik: Az új kultusz-államtitkár személyében megállapodás történt. Zichy János kultuszminister Balogh Jenő egyetemi tanárt választotta ki az államtitkári állásra. A kinevezés a napokban jelenik meg a hivatalos lapban.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Legyen meg a te akaratod.

Volt egyszer egy gyermek, ki kicsiny volt, tudatlan és vidáman kacagó. Egyszer könnyek váltották fel szemében a mosolyt, mert anyját fehérén, szótlanul, hidegen látta maga előtt fektüdni. Apja ölbe vitte oda a sötét koporsó mellé és meghatott remegő hangon mondta neki, hogy bucsuzzék el édes, jó anyjától, mert nagy utra indul, honnan nincsen visszatérés soha, senkinek. A gyermek sírni kezdett és rimánkodva nézett apjára.

— Oh, mondd, hogy jöjjön vissza, én szeretni akarom.

Az apa szomorúan felelt:

— Hiábavaló. A szeretet sem tarthatja vissza. Ót leteszik most egy mély, sötét üregbe, ahova követni fogjuk majd rendre kivétel nélkül mind. Édes gyermekem, mi mind meghalunk egyszer.

A gyermek eltűnődve nézte végig a szomorú szertartást és mikor hazamentek, nagyon komoly arccal azt mondta:

— Apám, miért kívánod még továbbra is

ezt az életet, mikor ugyis minden hiábavaló, mert egyszer csak belekerülsz te is oly mélyen a föld alá.

— Az életet Isten adta, valamint a csapásokat is és ezt zugolódás nélkül el kell viselni. Különbözn megmaradt vigasztalásomra a munka.

Nagyobb idő múlva baleset érte az apát és munkaképtelen lett. A szerencsétlenségéből kifolyólag éietereje is napról-napra fogyott és egyszer így szólt fiához:

— Fiam, én is elmegyek anyád után. A jó Isten melletted lesz majd és gondviselőd lesz helyetted, én már úgy sem tudnám megszerezni béna karjaimmal a mindennapit.

— Apám, ne hagyj itt — kérte a fiú. — En dolgozni akarok érted.

De az apa meghalt és a fiú egészen árván maradt. Ekkor kiült a meleg napfényre és komoly szótlanúsággal bámult bele a világba. Emberek mentek arra, kik magukkal hívták:

— Jer velünk dolgozni. Meglátod majd, hogy milyen édes a munka.

A fiú elkedvetlenül felelt:

— S vajjon, ha dolgozol nem halsz e meg? Apám is dolgozott s éppen munka köz-

ben érte a baj. Miért töritek magatokat cifra ruha, jó falatok után, mikor a sok fáradtság-
nak és küzdelemnek a mivel azt elérhetitek, jutalma úgy is csak a halál.

Egy szelid tekintetű, ábrándos arcú lány került egyszer eléje és beszélni kezdett szép álmokról, rózsás fellegvárakról. Az ifjú felelt:

— Azokat a szép álmokat, mind szerzte tépte a durva kezű halál. Lent a föld alatt már úgy sem álmodhatsz tovább, ott úgy is meghal a gondolat. Mire való a reménykedés, ha egyszer úgy is vége kell, hogy legyen. Csak eredj tovább szép leány, én nem álmodozok a jövőről, mert tisztábban tudok látni, mint ti mindannyian s a vég szüntelenül előttem lebeg.

Egy pénzsóvár ember került utjába később, ki csengő aranyainak milliói mellett büszkélkedve mutatta meg neki drága selyem és pühs butorait, aranyból, ezüstből, csillogó kristályból készült remek drágaságait.

A férfi egykedvű nyugalommal nézett meg mindent.

— És ezt te majd mind el fogod vinni magaddal, ha egyszer a föld alá kerülsz? A miért most annyit lótsz-futsz, amik után sová-

Szőnyeg Flanel- és utazó takarók. **CZILLÉR IMRE**
 Függöny Linoleum és viasz-vásznak,
 Paplan Brassói és Pinkafői lópakró-
 czok legnagyobb választéka nagyáruházában

KELETI-PERZSA-ÉS SMYRNA SZÖNYEGEK.

Költözés miatt nagyon jutányos árak!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 23.

Kabós Ferenc alelnök egynegyed 11 órakor megnyitván az ülést, bemutatta Kálmán Gusztáv levelét, melyben bejelenti, hogy a három mandátum közül a kolozsvári I. kerület mandátumát tartja meg.

Moosáry Sándor a közgazdasági bizottság jelentését terjeszti elő.

A Ferrer ügy.

Huszár Károly bemutatta Ferrernek egy barcelonai kiáltványát, mely szerint gyilkosság elkövetésére szólítja fel a népet. A vizsgálat megállapította, hogy Ferrer királygyilkosságra izgatott, izgatott a katolikus klérus és polgári társadalom ellen. Székely Aladár ügyész korában, miot a szabadgondolat lánglelkű bajnokát és apostolát ünnepelte a budapesti Ferrer ünnepén. Kiváncsi, hogy a Ferrer-ügyben Székely Aladár, mint bíró, hogyan ítélkeznék.

A 19. szakaszt ezután elfogadták, ugyszintén a 20—22. szakaszokat is.

A 23. § nál **Polonyi Dezső** szólalt fel s félreértések elkerülése végett módosítást ajánl. A szöveget a Polonyi módosításával fogadják el.

A 24—28 § okat változatlanul elfogadják.

A kompromisszumos módosítások.

A 29 szakasznál

Székely Ferenc igazságügyminiszter szóval fel s ajánlja a javaslat szövegébe új pont gyanánt a következőket felvenni, a 31. §. első bekezdése változatlanul meg marad; a többi így módosul: a bejegyzett kereskedő üzlete körében történt eladásából származó követelését a megrendelésétől számított két éven belül telepe helyének a bírósága előtt is perelheti, ha a követelés alapjául szolgáló megrendelést és az áru tényleges átvételét okirattal igazolja. Részlet ügyletekből származó kö-

vetelésre nézve a második és a harmadik bekezdés nem alkalmazható. A meghatalmazással kötött ügyleteknél a meghatalmazás okirattal igazolandó.

A Ház aztán 31—45 § okat változatlanul elfogadja.

A további tárgyalás.

Székely Ferenc a 45-dik paragrafusnál a következő módosítást ajánlja s az első ki-kezdés változatlanul megmarad. A többi így alakul: Részletügyletekből eredő követelésekre nézve, az illetékesség okiratban sem köthető ki, ha az áru teljes vételára az ötszáz koronát meg nem haladja.

A 45—94. szakaszt változatlanul elfogadták.

A 94 ik paragrafushoz hozzászóltak:

Novák János, aki kifogásolja a javaslat 94 ik paragrafusát.

Székely Ferenc válaszol Nováknak és az igazságügyi-bizottság javaslatát ajánlja. (Helyeslés.)

Sághy Gyula a javaslat eredeti szövege mellett szólal föl.

Polónyi Géza ugyancsak az eredeti szöveg mellett foglal állást.

Kelemen Samu az igazságügyi-bizottság javaslatát fogadja el.

Nagy Emil Kelemen Samuval azonosítja magát.

Hantos Elemér szólalt fel aztán, aki az igazságügyi-bizottság javaslatát fogadja el.

Elnök felteszi a kérdést, elfogadják-e a Ház Novák János módosítását vagy nem.

Szavazás alá került a módosítás. Novák módosítását elvetették.

Az elnök 10 percre felüggeszti az ülést, 10 perc szünet után az

Elnök megnyitja az ülést.

A 95—96. paragrafusokat a Ház elfogadja.

Plósz Sándor a 97 ik paragrafushoz módosítást ajánl.

Elnök: Elfogadja a Ház az igazságügyi bizottsággal szemben Plósz előadó módosítását.

A Ház elfogadja Plósz módosítását.

Novák János hozzászólása után egyhangulag elfogadták.

A 97—100. paragrafusig.

A 100 ik paragrafushoz hozzá szólt **Rosenberg**, aki »hiteles« szó kihagyását kívánja. A Ház nem fogadja el Rosenberg indítványát.

100—131. paragrafusig.

Schuller Rezső szász képviselő módosítást nyújt be a 131-ik paragrafushoz.

Székely Ferenc igazságügyi miniszter válaszol Schuller Rezsőnek és megemlíti, hogy az igazságszolgáltatásban használt magyar nyelvből még nem származott hátrány és kéri a paragrafust a javaslat értelmében elfogadni.

Várady Zsigmond: Székely szavait helyesli.

A nemzetiségi sérelmek.

A további vita során felszólt **Mihályi Tivadar**, aki minden oldalról felhangzó ellentmondások között a nemzetiségiek sérelmeit hangoztatta.

Batthyány Tivadar gróf azt felelte, hogy ha majd Romániában úgy fognak bánni a magyarokkal, mint mi bánunk a románokkal, akkor elfogadja Mihályi módosítását. (Jobb és baloldalon élénk helyeslés.)

Ezután a 177-ik szakaszról holnapra halasztották a tárgyalásokat.

Interpellációk.

A honvédelmi miniszter **Hazay Samu** válaszol Huszár Károly interpellációjára.

A miniszter kijelenti, hogy a vizsgálat megállapította, miszerint az őrmester tényleg visszaélt hatalmával, a legénységet üldözte, míg azok börtönbe nem jutottak. Az őrmestert 5 évi börtönre ítélték, melynek eltöltése után a katonaságtól elbocsátják.

A Ház a miniszter válaszát lelkesedéssel tudomásul vette.

Az ülés 2 órakor véget ért.

rogva vágysz és megszerzésekor boldoggá leszel az örömtől, hogy még puhább, még fényesebb, még értékeesebb körülöttesz minden, azokat majd mind itt hagyod. Az arany nem fog előtted csillogni, a bársonynak nem érzed puhaságát többet, ha lekerülsz mélyen a föld alá. Balgák vagytok, kik túlekedtek az életben, mikor az elkerülhetetlen vég olyan halálos bizonyossággal áll előttetek.

Óreg, ősz ember állott meg előtte, kinek tekintete tiszta volt, mint a friss erdei virágon ragyogó harmat. És szólt:

— Látod, az én nézésesem tiszta, lelkem nyugodt, csábképek nem vonzanak. Jer velem a tudomány birodalmába. Oly szép ott minden. Megtanulod hogyan mentheted meg az anyát körülötte síró gyermekei számára az életnek. Megtanulod hogyan varázsolhatsz szavadnak erejével lobogó tüzet, vagy édes harmatot a szemekbe. Megtanulod, hogy milyen érzés az, mikor egész nemzeted ujjongva dicsóít a nagy eszméért, mivel világot mentesz meg, vagy könnyítesz az emberiség terhén. Egy-egy újabb felfedezésre nemcsak találmányod susterég, izzik, sziporkázik és sűrű, ködszerű felleggel vesz körül, de magad is égni, lángolni fogsz és a dicsőség tömjénfüstjéből elborítva kábulni és érezned kell, hogy minden boldogság között a tied a legtisztább.

— De a halál ellen ugyebár nem fogok kitalálni soha semmit? S nemcsak hogy elodázni nem fogom tudni, de még csak könnyíteni sem rajta.

— Mi magunk meghalunk az igaz, de lelkünk fénye világítani fog az utódoknak és megkönnyítjük nekik az életet.

— S vajjon ők nem fognak meghalni? Vajjon nem eltemeti-e mindnyájukat a fekete föld? Miért tanulnak, miért kutatnak, miért kísérleteznek, mikor így is úgy is csak az a sors vár rájuk. Éa nem tanulok.

Egy régiséggyűjtő megmutatta neki azt az ágyat, melyben egy pápa aludt, azt a fegyvert, mely egy nemzeti hősnak oltotta ki kegyetlen parancsszóra az életét, azt a selyempalástot, mely egy vérengző, vérszomjas királyné hófehér vállát borította és elmesélte, hogy milyen vagyont dobott ki egy-egy darabnak a megszerzéséért.

— A te életed is ép úgy ki fog aludni egyszer, — felelt az ember, mint azé a nemzeti hősé, s ha nem is éppen fegyver által, de éppen olyan körlelhetetlen, kegyelmet nem ismerő parancsszóra. Tested már úgy sem fogja érezni, hogy az a puha, lágy selyem takart e be, mely egykor oly nevezetes királyi asztalra simult, vagy durva vászon. Ágyad is csak az lesz, ami a többi emberé, kik akár

nyomorban, akár fényben élték le az életet, a halálban egyformák lettek, elsimult köztük minden ellentét.

Igy élte le az életet az ember.

Nem voltak vágyai, barátai, álmái. Nem dolgozott, nem szeretett, nem tanult, nem tervezett, mert hiszen mindennek végét szakítja úgy is a halál. Az emberek kíváncsi csodálkozással néztek rá, s lassanként elhitették magukkal és egymással, hogy a világ legboldogabb emberével állanak szemben. Pedig de-hogy. Olyan volt ő is mint más, a jóságos Alkotó gyönyörű munkájából csak egy kicsiny rész hiányzott belőle. Nem volt szive. Szive, ami igaz hittel tudjon bizni és az átdolgozott, szenvedett és csalódott életen keresztül buzgó áhitattal az eljövendő jobb időt remélni és szeretni teljes, egész szívvel.

Az örök, bölcs törvényben így hát nem is nyugodhatott meg, örömmel nem tölthette el a gondolat, hogy kedveseivel lesz egy helyen idők végtelenségéig, nem bírta, hogy a dolgos, szomorú, jóságos életért örökös lesz a jutalom, nem mondhatta el tehát igazán, lélekből jövő szóval azt, amit egy szerető és hívő ember olyan boldog áhitattal rebeg el, hogy: »Jöjjön el a Te országod«!

Boér Margit.

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Rendelés szerint a legrövidebb készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy
használt cipő beküldése.

Fegyelmi ügyek a vármegyén.

A március 21-én történt képviselőházi botránynak a berettyóújfalui kaszinóban is viszhangja volt. A botrány napján ugyanis a kaszinóban *Orley György* és *Trajanovics Antal* a képviselőházban történt dolgokat tárgyalták, mikor *Kiss Sándor* segédjegyző is ott volt és a botrányhoz ő is hozzászólt s a beszélgetés folyamán saját véleményét is nyilvánította. Az esetet valamelyik rosszakarója elferdítve jelentette be az alispánnak. A feljelentéshez még azt is hozzáfűzte, hogy *Kiss* a fizetését két helyről és pedig az adóhivatalból, valamint a községi pénztárból is felvette. A fegyelmi válsztmány *Kisst* a vád alól felmentette és kötelezte a kétszer felvett fizetésének a visszafizetésére. A jegyző a vizsgálat tartalma alatt nem kapott teljes fizetést. Tegnap *Kiss* kérvényt adott be az alispánhoz, hogy visszatartott fizetését utalják ki részére.

Berczelly György járási írnok, ki ellen nem régiben járt le a fegyelmi vizsgálat, felkereste szerkesztőségünket és a következőket adta elő:

— A napi sajtóban, bele értve a fővárosi lapokat is, az utóbbi időben valóságos rémregényeket irtak felőlem. A közleményekre az szolgált okul, hogy a részemre kézbesítés végett kiadott megyei határozatot az érmihályfalvai kézbesítő azzal a megjegyzéssel küldte vissza, hogy én ismeretlen helyre távoztam. A kézbesítő itt felületesen járt el, mert ha bárkitől megkérdezte volna címetem, megkapta volna azt. A kérdéses időben én Budapesten voltam. Előzőleg ugyanis lovaglás közben a ló velem együtt elesett és én karcsontörést szenvedtem s ennek gyógykezelése végett kellett Budapestre mennem. Azok a hírek, amelyek a fegyelmi vizsgálatommal kapcsolatosan láttak napvilágot, alaptalanok, hiszen ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a fegyelmi válsztmány visszahelyezett állásomba, már pedig ha azok a bűnök lettek volna igazak, melyeket ellenem felhoztak, bizonyára fel is függesztettek volna.

Az a közleménye a lapoknak tehát, hogy én eltűntem meg megkerültem, hogy pórul jártam stb. egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Különbösen a mai nap folyamán Tenkén elfoglalom az állásomat és munkásságommal meg fogom mutatni, hogy mennyire alaptalanok voltak azok a panaszok, melyeket ellenem felhoztak.

Az érmihályfalvai főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy *Fülöp Sándor* járási írnok a hivatalos pénzeket felvette azokat magánál tartotta és csak egy hónap múlva küldte rendeltetési helyére. Az ügyben megindul az eljárás és *Fülöp* ellen fegyelmi vizsgálatot indítanak.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

UJDONSÁGOK.

„Holt kéz.”

Tegnap Nagyváradon a *Miskolczy B.* közjegyző irodájában tartott hagyatéki tárgyaláson nyilvánosságra került néhai *Fejér Nándor* volt bihari plébánosnak nemes és nagylélekre valló végrendelete, mely ismételten fényes bizonyítéka annak, hogy az egyházi vagyon nem »holt kéz«-ben, hanem »élő kéz«-ben, a vagyont hasznosan értékelő kézben van.

Különbösen minden szóval ékebben beszélnek az egyes végrendeleti tételek és összegek:

1. Péterfillérül Szentséges Atyáknak 2000 K
2. Külföldi missziókra 1000 K
3. A kifosztott francia katolikus egyháznak 1000 K
4. A Pázmány-Egyesületnek 1000 K
5. A Kath. Sajtó-Egyesületnek 1000 K
6. A Kath. Népszövetségnek 1000 K
7. A papokat nevelő olaszthoni Don Bosco intézet magyar osztályának 1000 K
8. Az Iskola-testvérek zsolnai házána 1000 K
9. A Szt. László-Társulatnak 500 K
10. A Szt. István-Társulatnak 500 K
11. A siketnémák váci, szegedi, kolozsvári intézeteinek egyenkint 100 korona, összesen 300 K
12. A vakok pesti intézetének 100 K
13. Az egyházmegyei alapnak, a pappnevelőnek és a papi nyugdíjintézetnek egyenkint 100 kor., összesen 300 K
14. A bihari plébánia szegény alapjának gyarapítására 1000 K
15. A plébániai szőlő beültetésére 1000 K
16. Mise-alapítványra 850 K
17. Testvéreinek s azok gyermekeinek 660000 K
18. A bihari Rózsafüzér-Társulatnak 300 K
19. Sirkertre 1000 K
20. Sirkertartás-alapra 1000 K
21. A temetés napján a szegényeknek 100 K
22. A hagyatékából fennmaradt összeg, mint általános örökösnek, a bihari katolikus iskolába járó szegény gyermekeknek felruházására jut.

* **Ofelsége köszönete.** Király Ófelségének 80 ik születésnapja alkalmából Nagyvárad város közönsége is kifejezte hódolatát s szerencsekívánatait s a kormány útján eljuttatta Király Ófelségéhez. A belügyminiszter most értesítette *Rimler Károly* polgármestert, hogy Nagyvárad város szarancsekívánatait Ofelsége legmagasabb köszönettel tudomásul vette.

* **Négyesy László egyetemi tanár.** *Katona Lajos* halálával megüresedett az egyetem magyar irodalomtörténeti katedrája. A bölcsészeti kar napokban tartott ülésén elhatározták, hogy *Négyesy László* magántanárt hívják meg *Katona* örökébe.

* **Ifjusági lövészegylet alakítása.** Az ifjusági lövészegyletek létesítése dolgában az előkészítő munkálatok foganatosítása céljából *Lukács Odön* városi tanácsnok elnöke alatt bizottságot küldtek ki. A bizottság feladata volt az is, hogy a helybeli középiskolák igazgatóival a lövészgyakorlatok idejére nézve megállapodják. *Lukács Odön* elnök a bizottságot ma, csütörtökön, november 24-én este ülésre hívta össze, a városháza bizottsági termébe.

* **Szünet a villamos-telepen.** Nagyvárad város villamosművének igazgatósága ezúton közli az áramfogyasztó közönséggel, hogy a kapcsoló táblán végzendő munkálatok miatt, ma, csütörtökön, november 24-én déli 12 órától 1 óráig az áramszolgáltatás szünetelni fog. Ez azonban a villamosvasut forgalmát nem érinti.

* **Városatyja jelölések.** A városatyák jelölése tárgyában tegnap mindkét párt jelölő bizottsága értekezletet tartott, de megállapodásra nem jöttek. A függetlenségi párt újvárosi jelölő bizottságánál tegnap megjelent a nagyváradai kisiparosok egy csekély töredékéből álló kisiparosok egyesületének küldöttsége s arra kérte a párt jelölő bizottságát, hogy vegye fel a párt újvárosi hivatalos jelöltjei közé dr. *Fehér Márton* ügyvédet is. A jelölő bizottság azonban a kérelmet kereken visszautasította több okból, de főként azért, mert dr. *Fehér Márton* nem választó és így nem is választható meg városatyának. — A régi 48-as körben tegnap este volt az értekezlet. A párt ugyanis két helyet fentartott a Rét polgárságának, hogy ezekre a helyekre ajánljanak jelölteket. A tegnapi értekezleten nagy élénkség uralkodott s a megegyezés nagyon nehezen ment. Dr. *Adorján Emil* szép beszédet mondott, amelyben buzdította a polgárokat, hogy egyezzenek meg két jelölt személyében, mert a széthúzás által a szavazatok szétforgácsolódnak. Azonban végre is szavazást rendelt el dr. *Adorján Emil*, amelynek eredménye szerint *Papp János* építő 37, *Zsivkov Rudolf* köri elnök 25, *Balogh János* bádogos 20, *Kortsmáros László* tanító 19 és *Balogh Károly* tanító 9 szavazatot kaptak. A jelölés tekintetében végérvényesen a párt nagy válsztmánya határoz, természetesen a régi polgárok szavazásának figyelembe vételével. — A munkapárt, mint értesülünk, szintén nem jött még megegyezésre az újvárosi kerületnél, azonban *Sstarill Ferenc* építész biztosan felveszi az újvárosi jelöltek között.

* **Esküvő.** Szök családi körben tegnap két fiatal szívet egyesített az egyház áldása. Dr. *Molnár Imre* jogakadémiai tanár és neje *Horváth Anna* előkelő műveltségű, bájos leányának, *Ilonkának* esküdtök örök hűséget *Valló József* debreceni csendőrhadnagy. Az esketési szertartást az olasz-i plébánia templomban *Töttössy Miklós* budapesti segédlelkész végezte, aki megkapván szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Tanúk voltak: *Székely Sándor* káptalani főszámvevő és *Rády Albert* honvédhadnagy.

* **Miért lépett ki Pálólyi a páholyból?** *Pálólyi Géza* az *Estben* kijelenti, hogy ő harminnégy évvel ezelőt fedezte páholyát, azóta tehát semmi köze sincs a szabadkőművességhez. Annak idején pedig azért lépett ki a *Corvin Mátyás* páholyból, mert először: a páholy kincstára az idő alatt, amíg ő is dolgozott, háromszor elkallódott; másodsor pedig: mert a *Corvin-páholy* kivételével a páholyok tulnyomó többségében németül dolgoztak és ha a páholyok időnként a *Corvin-páholyba* jöttek, ott is mindig németül beszéltek. Ő pedig ebbe nem tudott és nem is akart beletörődni, tehát kilépett.

* **Selejtezik a városi levéltárat.** Már évek óta készülnek Nagyvárad város levéltárának kiselejtezéséhez, de mindeztideig csak terv maradt a dolog, pedig már türethetetlen állapotok vannak a város levéltárában. *Rimler Károly* polgármester végre intézkedett, hogy a selejtezést azonnal kezdjék meg s két díjnykot vettek fel erre a célra és pedig egy volt főszolgabíró és egy volt tanítót, mindegyiket napi 2—2 koronával. Egyelőre csak a régi kihágási iratokat, járlatokat, idézvényeket szedik ki a levéltárból.

* **Erkel jubileum.** Gyula város balhatalian fia Erkel Ferenc századik születésnapja alkalmából november hó 28-án emlékünnepelet rendez. Dél előtt 10 órakor Gyula város képviselőtestülete közgyűlést tart. Innen felvonulnak Erkel Ferenc jászsevárosi szülőházához, ahol a gyulai r. k. főgimnázium vegyeskara énekel. *Dombi Lajos* esperes lelkész felavató beszédet mond, az emléktábláról lehull a lepel. A róm. kath. hitközség képviselőjében dr. *Lindenberger János* plébános az emléktáblát átveszi. Dél előtt fél 12 órakor felvonulás az Erkel-szoborhoz, ahol *Szekely Lajos* vezetése mellett a gyulai Erkel Ferenc-dalkör énekel. *Hoffmann Mihály* főgimnáziumi tanuló elszavalja Somló Sándor ódáját. A szobor megkoszorúzása bezárja a délelőtti ünnepélyt. Este 7 órakor a *M. Kir. Operaház hangversenyt* rendez a vármegyeháza dísztermében a következő műsorral:

1. Hunyadi-nyitány. Előadja a *M. Kir. Operaház* zenekara *Kerner István* karnagy vezetésével. 2. Erkel Ferenc. Irta *Kozma Andor*, szavalja *Tóvölgyi Margit*, a szegedi színház tagja. 3. Elek dala a »Névtelen hősök«-ből. Előadja *Környey Béla*, a *M. Kir. Operaház* magánéneke. 4. Verbunkos a »Névtelen hősök«-ből. Előadja a *M. Kir. Operaház* zenekara. 5. Kettős a »Bánk bán«-ból, (Tiszaparti jelenet.) Előadják *Sándor Erzs* és *Takács Mihály* a *M. Kir. Operaház* magánéneke. 6. Erkel Ferenc jelentősége. Felolvassa *Demény Dezső*, a »Zeneközöny« szerkesztője. 7. Himnusz. *Mutschbacher* Gyula vezetése mellett éneklé a gyulai r. k. főgimnázium vegyeskara. 8. Kettős a »Bánk bán«-ból. Előadják *Takács Mihály* (Tiborc) és *Környey Béla* (Bánk) a *M. Kir. Operaház* magánéneke. 9. Ünnepi nyitány Erkel Ferenc. (E dur.) Előadja a *M. Kir. Operaház* zenekara.

* **A napközi otthon létesítése.** A nagyvárad állami iskolák igazgatói kérték a várost, hogy úgy a várad olaszai, mint a várad-újvárosi állami iskolák mellé napközi otthonot állítsanak fel, a szegény gyermekek részére. Már akkor felmerült az az eszme, hogy a községi iskolák mellé is állítsanak fel napközi otthonokat, legalább is az állami iskolákkal egyidőben. A fedezetre nézve azonban megkérdezték a város főszámvivőjét. Tegnap adta be a tanácshoz véleményét *Szász Géza* főszámvivő, amely szerint a napközi otthonok felállítását állandóan be kell venni a költségvetésbe s állandó fedezetet kell nyújtani azoknak. A jövő évre már nem lehet a fedezetről gondoskodni, mivel az 1911. évi költségvetés elkészült. Szükséges, hogy a felügyelő igazgató jelölje meg, melyik iskolához kell a napközi otthonokat felállítani s mily költség szükséges ezekre. Ha ezen adatokat megkapja, az 1912. évi költségvetésbe beállítja a szükséges összeget. Azt hiszi azonban, hogy ha az állami iskolákhoz állít a város napközi otthonokat, a községi iskolákat sem hagyhatja azok nélkül, mert csak így lenne elérve a kitűzött cél.

* **Súlyos baleset.** Tegnap este, mint élesdi tudósítónk jelenti, *Imre István* adóhivatali szolga a hivatal előtti lámpát akarta meggyújtani. Lámpagyújtás közben a létra, melyen állott, megcsuszott s arról *Imre* oly szerencsétlenül esett le, hogy a lába eltört. A súlyosan sérült embert beszállították a biharmegyei kórházba.

* **A sarkadi csizmadiák.** Sarkadon a csizmadiák egyesületet tartanak fenn, melynek a csizmadiák érdekeit szolgáló célja van. Az egyesület ellen azonban panasz érkezett a belügyminiszterhez. E panasz szerint az egyesület egyáltalán nem teljesíti hivatását. Gyűlések után a tagok pénzéből 3—10 liter bort hoznak és azt megisszák. Ezt az egyleti működést a belügyminiszter kissé szokatiannak találta és beküldte a feljelentést az alispánnak.

* **Az élesdi pengőlopás.** Az élesdi pályaudvarról eltűnt 30 láda pengő tolvajainak kinyomozása ügyében a kolozsvári ügyvezetőség befejezte a vizsgálatot. A vizsgálat során azonban semmiféle adatra nem tudtak rájönni, mely a tolvajok nyomára vezetett volna. Végre tegnap az ügyvezetőség felhagyott a további vizsgálatról és a nyomozást az élesdi csendőrségre bízta. A csendőrség a legszelebb mederben vezeti a nyomozást. A tegnapi nap folyamán már sok kihallgatást eszközöltek. Mivel kétségtelenül megállapították, hogy a lopást a körülményekkel ismerős egyének követték el, kihallgatták még azokat is, akik ezelőtt 5 évvel voltak a vasút szolgálatában. Kihallgatták ezen kívül a kesztesi lakosok nagy részét is. Nagy hiba az, hogy a csendőrséget csak most vonták bele a dologba, amikor már a tetteseknek hosszú hónapok állottak rendelkezésére az esetleges bűnjelöltek eltüntetésére.

* **Gyermekrabló cigányok.** Pár nap óta izgalmas kutatást folytatott a *derecskei* csendőrség a debreceni csendőrséggel egyetemben. A napokban ugyanis Debrecenből Nyil-utca 74-ik szám alól eltűnt özv. *Takács Jánosné* Mariska nevű 9 éves kis leánya. Az esetről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, mely megállapította, hogy a leányka eltűnésekor Debrecenben kőborcigányok jártak, akik nyomtalanul eltűntek. A rendőrség és csendőrség kutatás alá vette az egész vármegyét, sőt Biharba is átjöttek.

A gyermeket tegnap végre megtalálták *Mezőpéterden* a temető árkában félig megdermedve, étlen, szomjan. A kis leányt a mezőpéterdi községi bíró bevitte a debreceni rendőrség bünyügyi osztályába, ahol a kis leány megerősítette a hatóság első hiedelmét, hogy t. i. kőbor cigányok kezébe került. *Takács Mariska* előadása szerint a Nyil-utcában kőbor cigányokkal találkozott, akik pénzt adtak neki és mindenféle ígérettel magukkal csalták. A leánykának azt mondták, hogy a templomba viszik. A kis leány Debrecen határába követte a cigányokat. A határból vissza akart térni, azonban a cigányok ezt nem engedték meg, hanem magukkal hurcolták.

A cigányasszonyok a leányt *Mezőpéterd* községbe a temetőbe vitték és meghagyták neki, hogy addig ne mozduljon, míg ők vissza nem térnek. A szerencsétlen teremtés a temetőben várt a rablók visszatérére. Ez alatt pedig a cigányok gyermekruhákat és más tárgyakat koldultak a községben.

A kislányra várakozás közben akadt rá két *derecskei* asszony, akiknek utjuk a temető mellett vezetett el és úgy találták meg a dirdögő, síró gyermeket, akit a község házára vittek.

A cigányasszonyok kérekerítése végett széleskörű nyomozást indított a hatóság annál is inkább, mert föltehető, hogy a *derecskei* szereplésük nem első.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lóvay-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében november hó 24-én a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. J-gyűző ur szalma özegegy. 2. Csoda kutya. 3. Siremlékek Budapesten. 4. Kecsege ur sportol. 5. Laganói tó mentén. 6. Mediciek. 7. **Taufun**. 8. Minta házmaster. Beléptidj nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodik. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri *Hartstein* és *Örlei kávéház* tulajdonosok.

Védjegyes finom precisiós órák
Schweicz elsőrendű gyáraiból.

Magy. kir. fémjellel ellátott
arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.

Ezüst és chinaezüst evőeszközök
asztaldiszek, tálczák. Menyasz-
szonyi és keresztelési ajándékok.

Finom szemüvegek, hőmérők, légsúlymérők.

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél. — Vasúti órák.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

* **Kávéház átvétel.** Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a régi jóhírnevű **Korona-kávéház**-at **Weisz J. Dezső** urtól átvettem és a mai naptól fogva személyesen vezetem. Főtörökvésem lesz, hogy a t. vendégek igényeit minden tekintetben kielégítem, kávéházaam nivóját emeljem és hogy t. vendégeim helyiségemben magukat otthonosan, kellemesen érezzék. Mint régi szakember, a helybeli piacon szerzett ismeretségem bátorít arra, hogy a n. é. közönség szives pártfogását kérem és vagyok kiváló tisztelettel **Fái József**, a **Korona-kávéház** tulajdonosa.

Ostobaság!

Nem kell a gyermeket vattába burkolni.

Rossz időben is ki kell mennie, nemcsak az iskolába, hanem játszani is. Hanem óvatosságnak kell azért lenni és ezért jó, ha a gyermek mindig magával visz néhány darab valódi Fay-féle szódéni ásvány-pasztillát. Akkor bizonyos, hogy a nyálkhatyák veszedelmes izgatását elhárítja, s a gyermeknek semmi baja sem történik. A hol gyermekek vannak, Fay valódi szódéni pasztillájának nem szabad hiányoznia. Miuden idevágó üzletben kapható dobozonként 1 kor. 25 fillérért.

Főképviselő Magyarország és Ausztria részére: *W. Th. Guntzer*, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV—1. Grosse Neugasse 17.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Allandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltek.
Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

* **Czillér Imre nagyáruházában** meglepő olcsón juthat a vásárlóköz-
önség a cég költözése miatt a legdiva-
tossabb női divatcikkekhez, ruhakelmék-
hez, vászonneműekhez, kalapokhoz és
kézimunkákhoz. A lapunkban közölt hir-
detésre felhívjuk a közönség figyelmét.

CZAPPALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerti butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki
megrendeléseket a legpontosabban készítik.

358

Tisztelettel
Czappalvi József.

Aki a liftfiu pénzén grófoskodik.

Az álgróf üzemei.

Egyik budapesti újság apróhirdetési kö-
zött a múlt hónap végén egy kis közlemény
dobogtatta meg az érvényesülési akaró és
gazdagságra vágyó fiatal szép nők szívét. Már
mint azokét, akik olvasói ennek a rovatnak. Az
apróhirdetés így szólt:

Dusgazdag bácskai mágnás
kiképezte sine színipályára szép
leányokat. Akik pályáznak, azok
a napokban déli 12 órakor le-
gyenek a Szépművészeti Múzeum
előtt és ott vonuljanak el. Ismer-
tető jel fehér szegfű.

Ezt a kecsgető hirdetést **Eliás Pál** 19
esztendősi foglalkozás nélküli volt magánhivatal-
nok tette be az újságba. A fiatal ember okt.
21-én megjelent az István király-szállóban és
gróf **Endrődy Pál** néven kibérelte a két leg-
szébb és legdrágább szobát. Ott igen kedvesen
és szimpatikusan viselkedett, úgy hogy hitelbe
lakhatott, sőt kosztolhatott.

A szállodás bizalmát azzal nyerte meg,
hogy állandóan automobilon járt. A gépkocsit
egyik garagtól bérelte, szintén hitelbe. Ebben
az automobilon várta a hirdetés közzététele
után a jelzett helyen a leányokat. Kétszáznál
több jelentkező vonult el előtte tehérszegfűsen
és reménykedve. Az álgróf előkelően, bun-
dásan ült az autóban és vizsgálta őket.

A sok jelentkező közül csak **K. J.** és **N. N.**, egyik magánzsinóros két növendéke, tet-
szett meg neki. Mikor meglátta őket, kiugrott
az autóból és bemutatkozott:

— **Gróf Endrődy Pál** vagyok.

Ettől fogva a két leánynak nagyszerű
dolga volt. A fiatal ember a főváros legelőke-
lőbb éttermeibe és szórakozóhelyeire járt ve-
lük. Mindig csak autón. Egy lépést sem gya-
log. Eleinte nem tudott választani a leányok
közül, végül **K. J.** mellett döntött. Ehhez a le-
ányhoz egy napon így szólt:

— Utolsó sarja vagyok családomnak, meg
kell nősnöm, elveszem magát, nehogy kivesz-
zen ez a drága fiom ág.

Mikor így vőlegénynévé ütötte magát, ud-
varias ember léte re elment a leány anyjához,
aki a Köztemető-úton lakott. Hát persze a sze-
gény özvegy asszony elszédült, mikor meg-
tudta, hogy a leánya grófnő lesz. Az egész
környék felvált a nagy esettel. Az autó állan-
dóan ott szaladgált, vitte a fiatal párt és a
környékeliek fájó szível irigyelték **K.** kisasz-
szony nagy szarancsáját, aki nagy autóturákat
tett naponta vőlegényével. Egy ilyen alkalom-
mal lefujta a szél a leány kalapját. A fiu
ezért a csekélységért meg sem állította a gé-
pet, hanem egyszerűen berobogott menyasz-
szonyával egyik párisi-utcai boltba és 80 koro-
náért új kalapot vásárolt az elveszett helyett.
Egyáltalában az egész kéthetes pünkösdi ki-
rályság egy ilyen tulzott gavalléria jegyében
folyt le.

A nyájas olvasó persze nagyon kíváncsi
most arra, honnan vette **Eliás Pál** azt a
pénzt, a mit mint gróf **Endrődy Pál** költött el?
Hát kis csalásokat követett el és pumpolt. A
hotelben a lift-fiu 240 koronáját csalta ki, a
főpincértől 400 koronát vett kölcsön.

A különös grófról végre tudomást szerzett
a VI. kerületi kapitányság és **Kaszás Ernő** fo-
galmazó beidézte őt és két barátját is. Itt az-
tán kiderült, hogy kicsoda, micsoda és aztán
átkísérték a főkapitányságra, ahol most **Kre-
csányi detektív**ök azon fáradozik, hogy
kiderítse valamenayi svihákságát. Letartó-
tatni aligha fogják, mert jelentkezett egy bi-
harmagyei dusgazdag földbirtokos, aki nagy-
bátyja és minden kárt megtérít.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza
Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szőrme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-
elegánsabb toilették válal-
tatnak.

IRODALOM.

Emberi okmányok.

— A tegnapi, ma és holnap irodalmából. Meta-
fizikapszichológiai tanulmány. Irta: **Kozári Gyula**.
Budapest, 1910. A Szent István-Társulat bizo-
mánya. 480 lap. Ára 10 korona. —

Bámulatos olvasottság tanubizonyosága **Ko-
zári** legújabb könyve. Eddigi műveinél is volt
már alkalmunk nem egyszer kiemelni, hogy
Kozári azok közé a tudósaink közé tartozik,
akik fáradhatlan szorgalommal buvárkodnak ko-
ruk irodalmában s állandóan a kor irodalmá-
nak színvonalán tartják magukat. Most meg-
jelent művében azonban **Kozári** önmagát mulja
fölül. A mekkora anyagot ebben összehord, az
egyszerűen szédítő mennyiség. Ugy szólván a
múlt félszázad egész irodalmának tömör képe
benne van **Kozári** könyvében.

A pozitívizmussal, annak főképviselőivel,
Comte-tal, **Littével**, **Spencerrel**, **Taine**-vel,
Haeckellel és **Weberrel** kezdi **Kozári**, majd a
századvég iróin át a dekadensekhez s **Wilde**-
hoz, **Huymanshoz** és **Sdyhoz** vezet. Felülmű-
előszerettel foglalkozik **Adyval**, akit érdemén
jóval felül értékel. Az egész új magyar iro-
dalomból éppen csak **Ady** az, akit az emberi
szellem képviselőinek nemzetközi társaságába
beállítani érdemes? Azután jönnek **Anatole**
France, **Bourget Pál**, **Lemaitre**, **Coppée**, a
pesszimizmus és a miszticizmus képviselői,
Maeterlinck, **Emerson**, **Tolsztoj**, **Dosztojevszky**,
Mercikovszki. Ezek közül legnagyobb tér
Tolsztojnak jut, a róla szóló fejezetek egészen
önálló tanulmány számba mehetnek. Ezekből
a naturalistákhoz tér át a szerző, **Flaubert**,
Daudet, **Hauptmann**, **Sudermann**, **Strindberg** és
a francia naturalisták, élőkön **Zolával**, követ-
keznek **Brunetiere** és **Rostand** képeik az át-
menetet az irodalom s általában a szellemi vi-
lág új korszakához, melyben ismét a keresz-
tény világnézet, a tiszta gondolkodás érvé-
nyesül. A világirodalom jelesek közül ragyogó
neveket hoz fel a szerző példa gyanánt annak
bizonyítására, hogy az emberiség lezivilizáltjai
csak a kereszténység igazságában találták
megnyugvásukat. A legújabb magyar irodalom-
ból is hoz fel egy kitűnő példát: **Erdős Re-
né**ét. Befejezésül a szerző a keresztény irány
diadalát köszönti s ezzel az igazsággal végzik:
»Sohasem volt szükségesebb a vágyakozás
magasztos és finom vallásos érzés után, mint
manapság.«

Aki a legújabb kor szellemi mozgalmába
biztos belepillantást akar szerezni, bizza ma-
gát **Kozári** legújabb könyvének utmutatására.
Nemcsak ismereteket fog szerezni, hanem
rendszeres ismereteket is: **Kozári** könyvében
minden író a maga helyén van. Nem egy-
szerűen összehordott anyag az, ami ebben a
könyvben benne van, hanem rendezett, kifogá-
stalan rendszerbe foglalt áttekintése egy
gazdag szellemi kincsesháznak. Egységes elv
vezeti a szerzőt: megmutatni, miként tér vissza
az emberi szellem lassan, de biztosan az eddig
sokak által elhagyott révbé: a valláshoz. És
ezen elv vezértonalán haladva, biztos ítéletet
tud mondani minden egyes íróról. Aki tehát
rábizza magát — s olyan sokat olvasott tu-
dósról, mint **Kozári**, ki ne bizhatná magát? —
nemcsak megismeri, hanem megítélni is meg-
tanulja korunk és a legközelebbi múlt jeleseit
s e megítélésből minden kétséget kizáró bi-
zonsággal vezetheti le a következtetés: hogy
az emberi szellemek vissza kell térnie a vallás-
hoz. Mindaddig míg ide el nem ér, utja csak
tévlyégés; de e tévlyégések végeredményeként
föltétlenül el kell jutnia Istenhez.

Ezért a gyönyörű tanulságért íródott **Ko-
zári** könyve. Nagy munka eredménye, de aki
végigolvassa e művet, annak el kell ismerie,
hogy ilyen eredményért érdemes volt a szer-
zőnek fáradoznia és érdemes az olvasónak is
őt fáradságos, de élvezetes utján végig kö-
vetni.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló SCHULLER ÁRPÁD-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,
Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.
November 1-től Rákóczi-ut Moskovits palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtökön: Balkáni hercegnő.
Péntek: Bőregér.
Szombat: Muzikus leány.

Vendégszereplők a Szigligeti színházban. A mai napra a színházi műsor a *Balkáni hercegnőt* hirdeti. Ennek a darabnak egyik főszerepét tudvalevőleg Bihari Böske játssza. Bihari azonban tegnap hirtelen megbetegedett és így ma nem fog fellépni. Az igazgató azonban e miatt nem akarja megváltoztatni a műsort és telefonice rendelt egy primadonnát és pedig Szatmárról H. Palla Mariskát, a szatmári színház primadonnáját. Péntek este szintén vendégszereplésben lesz része a közönségnek. Ezúttal azonban a vendégszereplésnek fontos jellege lesz, mert a vendégszereplő szerződés céljából lép fel. Ezúttal a *Bőregér* megy. Fel fog lépni *Pólya Ilonka*, az országos zeneakadémia végzett növendéke. A fellépés elé nagy nagy érdeklődéssel tekintenek.

Felhívás

az építő és ezen szakmabeli összes iparosokhoz

A nagyváradai építőiparosok szövetségének összes tagjait, valamint az Olasz városrészi építő és ezen szakmához tartozó iparosait felkérjük, hogy a nagyváradai építőiparosok szövetségének hivatalos helyiségében (Nagyteleky-utca 13. sz. I. em.) folyó hó 24-én d. u. 6 órakor a that. bizottsági tagválasztást illetőleg tartandó értekezleten minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Az iparosok választást intéző bizottsága.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör ülése

Tegnap este látogatott ülést tartott a helybeli kath. kör választmánya. *Karácsonyi* János dr. elnöke alatt jelen voltak: *Fetser* Antal püspök, *Grócs* Béla, dr. *Vucskics* Gyula, dr. *Hoványi* Gyula, *Tóth* Márton, *Justh* Károly, *Andriska* Károly, *Csobánczy* Antal, *Böszörményi* Géza, *Bodnár* János, *Karger* Sándor, *Kelemen* Kálmán, *Novotny* Alfonz, dr. *Némethy* Gyula, *Imrik* Sándor, dr. *Krüger* Aladár.

Titkár jelentette, hogy a Kör tagjai közül elnök vezetése alatt igen szép számmal vettek részt a kath. nagygyűlésen s a választmány egyik tagja dr. *Krüger* a záró nyilvános gyűlésen pompás előadást tartott.

Ezután elhatározta a választmány, hogy az egylet két szolgáját beiratja a munkásbiztosító pénztárba.

Kelemen háznagy jelentést tett, hogy a napokban megérkezik a két új billiárd, melyeket 1400 korona értékben Budapestről rendelt a választmány megbízásából.

Új rendes tagokul felvették: *Simenszky* Gyula posta tiszt, *Szabó* Dező ny. g. kath. tanító, *Szabó* János számellenőr, *Mertz* József árvaszéki irodatiszt, *Tóth* Ferenc városi iktató, *Kugler* Antal nyug. ezredes, *Oláry* Gusztáv kereskedő és dr. *Völgyi* Gábor ügyvédjelölt.

MULATSÁG.

A Nőegylet estéje. A Biharmegyei és nagyváradai nőegylet f. hó 24-én, csütörtökön este 5 órakor a Pannonia szálló éttermében menháza javára teaestélyt rendez, mely alkalommal 1 korona 20 fillér belépő díjért izletes teát és süteményt fognak kiszolgáltatni. A rendezést és kiszolgáltatást városunk előkelő hölgyei fogják teljesíteni. A tombola játék ez alkalommal közbejött akadályok miatt elmarad s a jövő év tavaszán megtartandó teaestélyre lett halasztva.

A biharmegyei gazdák áru- és hitelintézete r.-t. Körözs-utca végén levő *sertéshizslaldájában* elsőrendű, fiatal, kővér sertések egyenként is minden nap kaphatók. — Ugyanott a naponta frissen vágott fél sertések hozzávaló belső részekkel, zsirnak való, füstölt és paprikás szalonna valamint zsir is beszerezhető.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

TÁVIRATOK.

A belga királyné állapota.

Brüsszel, nov. 23.

Öt napja már, hogy nem evett a nagybeteg királyné s ez annyira elgyöngítette, hogy az orvosok komplikációktól félnek. Hétfőről keddre virradó éjjel egy pillanatil sem aludt a királyné. A tegnapi napot mozdulatlanul töltötte ágyában, semmi iránt sem érdeklődik.

Az osztrák képviselőház ülése.

Bécs, nov. 23.

(Saját. tud.) A bankszabadalom meghosszabbítása és a készfizetések elejtésére vonatkozó törvényjavaslatot a megegyezés szerint a holnapi ülésen venné a Ház tárgyalás alá. Ezt azonban elhalasztották. Így a hasonló javaslat a magyar képviselőházban nem kerül tárgyalás alá.

A flórenzi dóm bemocskolása.

Flórenz, november 23.

A dómban, minden idők építészeti remekében felhátorító gazság történt. Vandál kezek bemocskolták, zöld anilinfestékekkel bemázolták a csodaszép márványcsarnok falait, a lépcsőket és az oszlopokat, a szentelt viztartókba is festéket kevertek. A rendőrség nyomozza a tetteseket. Az otromba vadság miatt városszerte nagy az elkeseredés.

Kivégezték Crippent.

London, nov. 23.

Crippent ma reggel felakasztották. Crippen az utolsó percekben sem tett beismerő vallomást.

Igazságszolgáltatás.

A Rokszin-ügy a táblán.

A szenzációs monstre-pörnek tegnap kezdődött a második felvonása. A kir. tábla megkezdte tárgyalni ezt a bonyodalmas és annyira ember existenciáját kezében tartó bünpört, melyben csak homályosan is látni igen nehéz. A véd egész épülete Porumb Kornélnak, ennek a kétségkívül degenerált embernek (felmenői közt többen voltak elmebajosok) a vallomásán alapul, amelyet aztán erősen támogat még a *látogatás* is, melytől menekülni talán nehezebb, mint az igazi vádaktól. Bizonyos azonban, hogy Porumb Kornél vallomásában áhidalhatatlan ellentétek mutatkoznak. Számtalanszor ellentmond önmagának, amint ezt a tegnapi tárgyaláson is tette. Mindenesetre a Rokszin-ügy olyan ügy, melyről joggal csak az mondhat véleményt, aki ezzel alaposan foglalkozott. Ez pedig olyan munka, hogy azt az illető bírakon kívül talán senkinek sem mondhatja el magáról. Impressiók után indulni pedig nem szabad.

A tegnapi tárgyalás lefolyásáról egyébként a következő tudósításunk szól.

Mellőzve itt a pör anyagának ismertetését, mely ugyanis mindenki előtt ismeretes, csupán a tárgyaláson történtek leírására szorítkozunk. Báró *Szentkereszthy* Zsigmond kir. táblai elnök elnököl. Előadó bíró: *Bóhm* Jenő. Szavazó bírók: *Imrik* Péter, *Harmathy* Károly és

Kepes Miklós. Pótbíró: **Tóth Imre.** Tanácsjegyzők: **Tátray Kálmán** és **Rottár Sándor.** A vád képviselője: **Korovszky** főügyész-helyettes.

Védő: **Porumb Kornél** dr. **Fényes Ödön;** dr. **Rokszin György** dr. **Fráter Pál;** dr. **Barb Parthóné** dr. **Szintay Lajos** (közvédő); özv. **Duma Flórián** dr. **Fényes Sándor;** id. **Porumb Nesztor** dr. **Sauntyogh Pál** (közvédő.) A tárgyalást gyorsírók jegyzik.

Az elnök konstatálja, hogy id. **Porumb Nesztor** ötdrendű vádlott nem jelent meg. Indítványozza, hogy az ő ügyét különválasztva tárgyalják.

Ezután hozzákezdenek a tábla által megállapított vádpontozat első pontjának tárgyalásához.

A törvényszéki ítélet felolvasása és **Böhm Jenő** referádája után az elnök kérdést intéz **Porumb Kornél**hoz.

Elnök: Szeretnék magának a lelkére beszélni. Senkit hamisan ne vádoljon. Mert ha dr. **Rokszin** és **Barb** járásbíró el lesznek ítélve, akkor maga sokkal nagyobb bünt követ el, mint eddigi összes bűnei. Családokat tesz örökre tönkre. Felejtse hát el a sok hazugságokat.

Vádlott: En méltóságos elnök ur, mindig az igazat mondtam.

Elnök: De sok az ellentét az előadásában. Feltűnő, hogy a **Viktória**-féle váltókkal mindig azért manipulált, hogy **Rokszin** azzal vesztessen. Azt mondja, hogy 1400 koronát adott át **Rokszinnak** azért, hogy azzal ő megvesztesse a járásbíró, akinél magának egy pere volt. De az a per csak 300-400 korona értékű volt! Tehát nem lehet feltenni, hogy 1400 koronát adott át **Rokszinnak**! — Továbbá azt mondja, hogy 1400 koronát adott át **Rokszinnak**, hogy azzal megvesztesse felebt valót, akik felfüggesztették állásából. De ez oly horribilis összeg, hogy lehetetlen elhinni vallomását, ha tekintetbe vesszük, hogy a felfüggesztés csak kisebb szabálytalanságból történt és nem járhatott, amint hogy nem is járt, komolyabb következményekkel.

Vádlott: Azért adtam annyit, hogy jó barátomra tegyen a szolgabírósgát.

Elnök: De hát így nagy összegekről mért nem kért nyugtát?

Vádlott: Mert bízam **Rokszin**ban.

Ezután az elnök kérde még **Porumb Kornéltól**, hogy mire költötte pénzét, mikor elég jó jövedelme volt és még hozzá sikasztott is, melyért el lett aztán ítélve 2 évi fegyházra. **Porumb** azt feleli, hogy kártyázott, ferbit, leginkább koronás alapon. De csak a **Berger**-családdal kártyázott és nagyobb veszteségei, ha voltak, sohasé meatek többre 100 koronánál.

Vádlott: **Rokszin** azt mondta, lesz 25000 korona, ebből ki lesz fizetve a **Viktória** és a többi a vallomásért.

Elnök megállapítja, hogy ez a vallomás ellenkezik vádlott uras vallomásával.

Ezután elnök a tárgyalást mára halasztotta.

GYULANTIN fogmentő eszszencia, fogvédő és fogápoló szer.

Megóvja a fogakat a romlástól, lazulástól és a fog belsején lerakodott fogkövet is teljesen feloldja. A fogfájást egy perc alatt megszünteti. Naponta százakra menő utánrendelések és hálaíratok érkeznek a feltaláláshoz.

Orvosok s vegy.-tanárok kitünőnek találták.

Magyarországon egy és egynegyed millió uri család évek óta sikerrel használja.

Akik már ezen szert használták, tegyék meg utánrendeléseiket, mert a cöl csak úgy érhető el.

Ara üvegenként 1.50 és 3 kor.

Feltaláló és készítő: **Szárász Gyula** kozmetikai szerek speciális készítője.

Főképvisező Biharmegye területére

SIKLI JÓZSEF NAGYVÁRAD,

Körözs-utca 6. szám.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért.

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak. Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi u. 9-re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzzék ingyen és bérmentve!

Rósenzweig Rózánál

RÁKÓCZI-UTCA 3. szám.

Közgazdasági Korona Takaré- és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

az 1911. január 1-én kezdődő

IV. évtársulatba.

A könnyű tőkegyűjtés és az olcsó kezes nélküli kölcsön közösen szereshető meg, ha valaki a Közgazdasági Korona Takaré- és hitelszövetkezet tagjává beiratkozik.

Ezen előnyökön kívül a Közgazdasági Korona takaré- és hitelszövetkezet 1911. január 1-én kezdődő IV. évtársulat tagjai számára még módot nyújt jelentékeny nyereségre is azzal, hogy **vásárolt 25 drb convertált Magyar Jelzalog hitelbank nyereségekötvényt**, amelyeknek nyereségei az évtársulat tagjait illetik meg arányosan.

Huzás évente 6-szor.

Évi főnyeresemény összege

2,050,000. korona.

A nyeresemény kötvények számai intézetünk helyiségében vannak kifüggesztve.

A belépés heti 1 kor. üzletrészel 3 egymásután következő évre kötelez. Három év múlva befizetett üzletrészek kamattal és nyereséggel fizetnek ki.

Aki 3 hónapon át pontosan teljesíti befizetéseit, méltányos kamattal mellett kölcsönt vehet fel, minden néven nevezendő kezes nélkül.

A beiratási díj üzletrészenként 20 fillér és az üzletrészek jegyezhető a körözött aláírási iven és a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet üzlethelyiségében. (Közgazdasági Bank r.-t., Teleky-u. 10.)

A befizetések megkönnyítésére óvadékokat tett szolgát alkalmaztunk, ki a helybeli tagokat a lakásukon keresi fel, a pénzt beszedi s a befizetést bélyegzőjével és aláírásával ismeri el.

Vidéki tagok postatakarékpénztári cheque-lapokat kapnak, melylyel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Nagyvárad, 1910. november 1.

KÖZGAZDASÁGI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET IGAZGATÓSÁG A

A
„TISZÁNTÚL“-ra
előfizethetni
mindennap.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható.
Kitünő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

— Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI száll-
loda, vendéglő és kávéház bérloje.

Félix-fürdő téli és nyári gyógyhely

— Európa leggazdagabb kénes hévízforrása Vízhefoka 49° C.
— 17 millió liter víz napi mennyiség. —

**Csúz, köszvény, ischiás, izzadmá-
nyok és női betegségek ellen.**

1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatá-
sos fürdő gyógyforrásait. Penziórendszer október hó 1-től május hó
1-ig. Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba, világítás
— hetenként 49 koronába kerül. —

A Viktor-szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon
lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés ve-
— szélye nélkül lehet a kurát eredménynyel használni. —

— Posta, távirtda, interurban telefon, állandó gyógyszerár a fürdő-
— telepen. —

≡ Prospektust díjtalanul küld az igazgatóság. ≡

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire
fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
séges épületekkel ellátva egészben
vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
Nagyváradon székelő **Központi**
Takarékpénztárnál.

„VITOL“

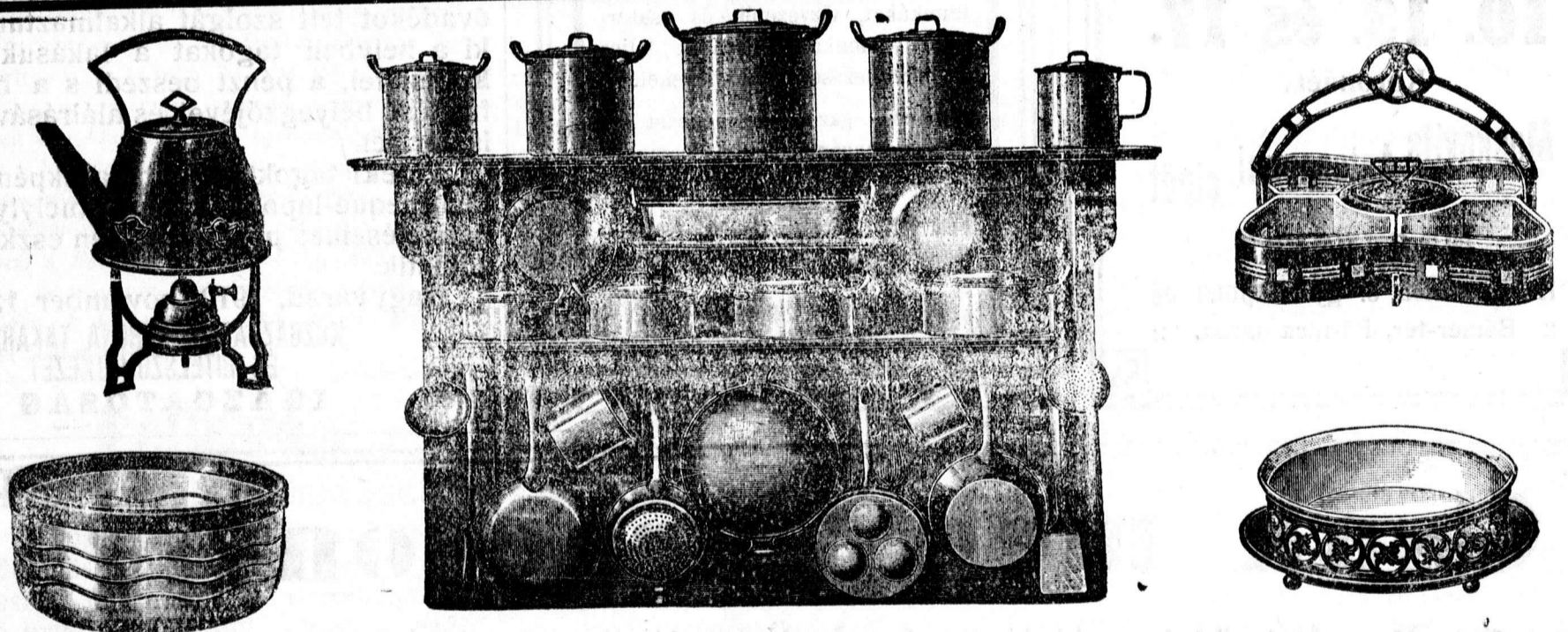
Kiváló szer köszvény, csúz,
hasogatás, rheuma-szaggatás
— ellen. —

— Este a fájdalmas testrészt be-
— dörzsölni. —

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. ————— Telefon helyben és vidéken 390.